

Adam Durak

"Pellegrini alla porta della misericordia", a cura di Manlio Sodi, Padova 2000 : [recenzja]

Seminare. Poszukiwania naukowe 17, 522-523

2001

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Manlio Sodi (a cura di), *Pellegrini alla porta della misericordia*, wyd. Messaggero Padova 2000, ss. 283.

Celebrowany niedawno Wielki Jubileusz 2000 narodzin Zbawiciela, był niewątpliwie wyjątkowym wydarzeniem w życiu Kościoła i świata. Chociaż obchody Roku Jubileuszowego zostały już przez Jana Pawła II uroczyste zamknięte i weszliśmy według wskazań kalendarza w nowe, Trzecie Tysiąclecie, nie przestajemy żyć duchem i atmosferą minionych dni. Po przeżyciu tak licznych ogólnokościelnych i lokalnych uroczystych celebracji, niejednokrotnie zadajemy sobie pytanie, co nam pozostało po długim przygotowaniu do Jubileuszu, poczynając od „Tertio Milenio Adveniente”, po celebracjach całego Roku Miłosierdzia i Łaski, na przyszłe dni i lata pielgrzymowania do Domu Ojca. Stąd z uwagą odnotowujemy, wydaną przez padewskie „Messaggero” książkę, pod red. ks. Manlio Sodiego: *Pellegrini alla porta della misericordia (Pielgrzymi u bramy miłosierdzia)*. Ks. Manlio Sodi, salezjanin, włoski liturgista a obecnie dziekan Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego w Rzymie (UPS), był kilkakrotnie na zaproszenie z wykładami w Polsce i znany jest w kręgach liturgistów (i nie tylko) ze swoich licznych i oryginalnych publikacji. On właśnie, znając w dużej mierze materiał tej książki, opublikowany wcześniej w „Rivista Liturgica”, z grupą kompetentnych osób, podjął się poszerzenia tamtego materiału i realizacji tej książki.

Ks. M. Sodi podzielił książkę na cztery części, układające się w tematyczną całość i na 15 rozdziałów, które wyodrębniają materiał poszczególnych Autorów. Poprzedza je 12-stronicowe wprowadzenie ks. M. Sodiego, zatytułowane: „Na drogach świata w kierunku miasta święta”. Ujmując najogólniej treść tego wprowadzenia można powiedzieć, że Autor tłumaczy w nim sens tytułu książki i tytuły poszczególnych jej części.

W Części I, opatrzonej tytułem: „Stańcie przed Nim z radością”, znajdujemy dwa art. Pierwszy, autorstwa Renato De Zana, nt. pielgrzymowania w Piśmie św. i pojmowania pielgrzymowania jako „locus” przebaczenia i miłosierdzia, oraz art. drugi, w którym ks. Pietro Sorci, omawia dwa dokumenty Papieskiej Rady dla duszpasterstwa emigrantów i podróżujących, na temat pielgrzymki i sanktuarium.

Część II książki, zawierająca aż osiem rozdziałów, została zatytułowana: „Przekroczcie Jego bramy z hymnami dziękczynienia”. Wszystkie te rozdziały odnoszą się do bogatej problematyki „bramy”, która jest symbolicznym miejscem łączenia się tematów wiary z tematami życia, codziennej pracy i różnych okresów liturgicznych, celebrowanych w Kościele. Autorem pierwszego rozdziału tej części, a trzeciego w kolejności, jest A. N. Terrin. Autor omawia „bramę” i „przejście przez nią” jako symbol kultu i przestrzeni, porównywalny w historii różnych religii. Rozpoczyna od przestrzeni i rytu, osadzonych w binomium mikro i makrokosmosu, by następnie oddzielić zwyczajne rozumienie drzwi od ich symbolu chrześcijańskiego. A. Terrin ukazuje, co znaczy przejść „drzwi”, przekroczyć „próg” w pielgrzymce nadziei i jak w rytach Kościoła jawi się ta cała, bogata symbolologia „drzwi świętych”. Lepiej to można zrozumieć, gdy weźmiemy pod uwagę kolejny art. „Symbol drzwi w Piśmie św.”, opracowany przez A. Bottino. Autorka sięga w nim do tekstów biblijnych tłumaczących wielkie znaczenie „drzwi” czy „bramy”, do różnych określeń o znaczeniu metaforycznym, i tego najważniejszego pojęcia, iż Bramą jest Chrystus. W kolejnym rozdziale A. Catella zajmuje się historią rytu „otworzenia drzwi” i obecnym znaczeniem tego rytu. Po nim następuje art. ks. S. Maggiani, nt. interesującego „iter” przygotowania rytu i bogatego języka, symbolologii otwarcia „drzwi jubileuszowych” oraz celebracji, jubileuszowej Mszy, w Noc Bożego Narodzenia 1999 r. Ryt „otwarcia drzwi”

celebrowany w Bazylice św. Piotra, przeniósł się także do wszystkich kościołów katedralnych na świecie. O jubileuszowej wymowie i różnych etapach, celebracji przekroczenia „jubileuszowego progu” w Kościołach lokalnych, pisze w rozdziale 7, ks. C. Maggioni. Następują dalej trzy Rozdz. komplementarne. Na temat „drzwi” w liturgii bizantyjskiej (S. Parenti); „Drzwi” dla sprawiedliwych, według tekstów biblijnych liturgii bizantyjskiej (P. Troia) i na temat portalu w architekturze, jako „znaku” architektonicznego, kulturowego, wypowiadającego się językiem biblijnym i eklezjologicznym (C. Chenis).

Część III książki, zatytułowana: „Wieczne jest Jego miłosierdzie”, zawiera trzy rozdziały. Pierwszy, autorstwa B. Amata, poświęcony został pojednaniu z Ojcem przez miłość. Autor ukazuje tragiczne skutki grzechu i etapy zwycięstwa miłosierdzia Bożego nad złem. Zwraca uwagę na Kościół, któremu Chrystus zlecił posługę pokuty i jednania i na trynitarny wymiar tej posługi. Widać to jeszcze wyraźniej w art. J. Castellano Cervera, który w rozdziale 12, opisując jubileuszowe znaczenie sakramentów pojednania stwierdza, że „naszym pojednaniem jest Chrystus”. Ostatni rozdział w tej części książki, poświęcony jest specjalnemu spotkaniu z miłosierdziem Bożym podczas wielkich jubileuszy. Ks. A. Cuva sięga w swoim studium do dokumentów papieskich zwanych bullami, do całego jubileuszowego słownictwa i wydawanych dyspozycji, do określonych uprzywilejowanych miejsc jubileuszowych, ukazując różne etapy i wymiary tych wielkich jubileuszy. Zauważa, że najważniejszą sprawą jest, by zagwarantować religijny charakter obchodów jubileuszowych, sprzyjający pojednaniu z Bogiem i ludźmi.

Część IV książki oznaczona tytułem: „Służcie Panu z weselem”, zawiera cztery rozdziały, charakteryzujące się wielką nadzieją, radością i optymizmem. Jak pisze w rozdziale 14 C. Maggioni, obchody jubileuszowe już w swych celebracjach zakładają powrót do radości, przez udział w sakramentach pojednania, przez wspólne obchody wielkich uroczystości (także w kościołach lokalnych), przez specjalne modlitwy i pielgrzymowanie. Tę radość potęgują, jak pisze w kolejnym rozdziale P. Troia, niektóre słowa bogate w treści, jak np. słowo „jubileusz”, wybrane teksty biblijne czy odpowiednie śpiewy i muzyka. Radość przeżywanego dobrze Jubileuszu narodzin Zbawiciela jest tak wielka, że nie powinna szybko przeminać. Ponieważ, jak zauważa w swoim art. S. Palumbieri, jubileusz 2000 stał się okazją do ponownego wejścia na drogę łaski. Powinniśmy ją widzieć jako „drogę światła” dla człowieka Trzeciego Tysiąclecia. Na niej człowiek wierzący spotyka Zmartwychwstałego, dlatego może żyć wielką radością. Ostatni, rozdział 17, poświęcony jest Maryi jako „bramie nieba”. Ks. A. M. Triacca w tytule zaznacza, że wychodzi w swoim studium poza metaforę, w kierunku duchowości wierzących. Łącząc nieustannie Maryję z Jej Synem Jezusem Chrystusem, prof. Triacca wskazuje tu zasadnicze treści duchowe dla wiernych, ukazując Maryję jako „bramę Słowa Bożego”, „bramę modlitwy”, „bramę chwały” i „bramę duchowości”. Książka kończy się trzystronicowym „słowem” ks. M. Sodiego, który zatytułował je „poza progim”. Wraca On w nim do założeń postawionych sobie na początku książki i zaprasza do prześledzenia różnych etapów Roku Jubileuszowego dla potrzeb przyszłych. Radzi wykorzystać duchowe bogactwo nagromadzone podczas jubileuszowych obchodów w Kościele, by z jubileuszowym optymizmem przeżywać całe Misterium podczas Roku liturgicznego.

Książka: *Pielgrzymi u drzwi miłosierdzia*, przygotowana pod red. Ks. M. Sodiego i przy współpracy tak wielu kompetentnych osób, zasługuje na uwagę bardzo szerokiego grona czytelników. Wszyscy wierzący bowiem obchodzili świadomie Jubileusz 2000. W szczególny sposób zainteresuje ona z pewnością liturgistów i tych, którzy poszukują ubogaconej refleksji na temat tego, co przeżywali, by także poza Rokiem jubileuszowym, umieli godnie żyć i mogli zapracować sobie na przekroczenie „bramy nieba”.